

STRAUS-AMIEL
BEREN-AMIEL

אור
תורה
סטון

OHR
TORAH
STONE

שטראוס-עמיל
ברן-עמיל

הכשרת שליחים, מחנכים ורבנים לתפוצות

תכנית הלימודים

שליחות יהודית.
חווייה עולמית!

טל': 02-5880910 | דוא"ל: pnina@ots.org.il
אתר: www.otsamiel.org.il | פייסבוק: Straus.Amiel

תכנית הלימודים של מכון שטראוס-עמיאל וברן-עמיאל בנויה משיעורים וסדנאות, התנסות אישית ולמידת עמיתים. הנושאים השונים משקפים את הצרכים של השליחים בשטח ואת הכלים שכל שליח ושליחה צריכים כדי לעבוד בצורה הטובה, היעילה, החברתית והמקצועית ביותר. כל הנושאים מחולקים לכותרות ותתי נושאים.

הערה: תכנית הלימודים מיועדת לגברים ונשים, אך לטובת הנוחות, הניסוח כאן הוא בלשון זכר.

3	הקדמה
4	ענייני דיומא
5	הלכה ופסיקת הלכה
7	הקול המקצועי
7	העולם היהודי
8	עולם השליחות
9	הנהגת קהילה
10	חינוך יהודי בתפוצות
11	טכנולוגיה ומדיה
11	בית הכנסת ותפילה
12	יח"צ ופרסום
12	מעגל השנה
13	מעגל החיים
13	המשפחה בשליחות
14	המשפחה בקהילה
14	פיתוח אישי ומקצועי
15	כללי

המכון הוא "בית מדרש לענייני העולם היהודי", ושואב את תכני הלימודים מתוך התחומים שבהם צריך השליח לעסוק כדי להתמקצע בשליחותו ולהבין את העולם היהודי הגדול. מעבר לכך, מתרחשים דברים במהלך שנת הלימודים שאין לנו דרך לצפות, ועלינו לא רק ליזום, אלא גם להגיב לכל מיני מקרים כגון שאלות הלכה ודילמות העולות מקרב בוגרי המכון, כינון שלום בין ישראל למדינות ערב, אירועים אנטישמיים, מגיפות עולמיות והתפתחויות שונות בעולם הטכנולוגי. במהלך שנת הלימודים נתייחס לסוגיות העולות מהשטח.

מה קיבלנו מהמכון?

יוני ושירן דרייז -

מהמכון קיבלנו הכנה מעשית ונפשית שעוצרת לנו מאוד בכל יום בשלמות.

בזכות המכון למדנו על העולם היהודי וקיבלנו כלים להתמודד עם מורכבויות, שאלות האסתיות, מצבים לא פשוטים ועוד...

גם הידיעה שיש לנו "גב" ואופן קשבת ממסקת מאוד ונותנת כוח מעשית ולפעולה.

העולם היהודי מלא באתגרים הלכתיים. במהלך תקופת הלימודים אנו דנים בנושאים שונים שלא בהכרח נלמדים בישיבות ובמדרשות. הנושאים הללו נותנים כלים וגם מעלים שאלות ותשובות רבות בחיי השליח כדמות הלכתית וכפוסק הלכה. מעבר לנושאים עצמם, אנו דנים גם בדילמות הלכתיות וקהילתיות וכן בדרכים לפסוק הלכה ולהתמודד עם האתגרים ההלכתיים בתפוצות השונות.

א. מטא-הלכה

- שיקולים בפסיקת הלכה
- תוקפו ומעמדו של מנהג

ב. שבת ומועדים

- אמירה לעכו"ם
- יו"ט שני לשליחים
- מכון צמת- טכנולוגיה בשבת
- עקרונות עירוב וטלטול בשבת ויו"ט

ג. בית הכנסת ומוסדות ציבור

- בניה וטיפול במקוואות
- הלכות סת"ם
- הפסק בתפילה לצורך הסברים והדרכת הציבור
- זמני תפילה במצבים שונים
- כניסת גוי לביה"כ
- מחיצות והפרדה בבית הכנסת
- תפילה אלטרנטיבית
- תפילה בכל לשון

ד. מעגל החיים

- ברית מילה- הדרכה כללית
- חופה וקידושין- הלכה ומעשה
- טהרת המת וקבורה
- הלכות ומנהגי אבלות

ה. גיור ומעמד אישי

- בירור יהדות, מעמד אישי ויוחסין
- גיור (הלכה ומעשה)

ו. מאכלי ובישולי נוכרים

- בישול, פת, יין וחלב עכו"ם

ז. כשרות

- אכילה בבית לא דתי
- כשרויות ומרכיבים
- כשרות בפסח
- כשרות בקהילה, במלון ובמפעלים
- נאמנות בכשרות

ח. בינו לבינה וחיי משפחה

- היחס ללהט"בים בהלכה
- היחס למשפחות מעורבות
- טהרת המשפחה ופוריות בהלכה
- נתינת יד וקרבה בין המינים
- קול באשה

ט. זרמים ביהדות ודתות אחרות

- היחס לאסלם
- היחס לבודהיזם וניו אייג'
- היחס לנצרות
- היחס לרפורמים וקונסרבטיבים

י. קירוב לבבות

- כפיה על המצוות והעלמת עין בהלכה
- קיום מצוות ב'כאילו'
- קירוב לבבות ופיקוח נפש רוחני
- שו"ע לחוזר בתשובה?
- שיפור נורמות הלכתיות בהדרגה

יא. רפואה והלכה

- מבוא לרפואה והלכה
- תרומת איברים בהלכה

הכלי המרכזי בחיי השליח הוא היכולת לתקשר עם האחר, בין במפגשים פנים אל פנים, בשיעורים, בדרשות, בהרצאות, בחזנות וכן דרך אמצעים טכנולוגיים.

- רטוריקה (תורת הדרשה)
- רטוריקה במדיה ובתקשורת
- רטוריקה ושימוש בסקייפ, זום וכו'
- פיתוח קול
- שפת גוף

העולם היהודי מגוון ומשלב בתוכו הלכות והליכות, מסורות ומנהגים. כדי להיות שליח אפקטיבי, צריך קודם להכיר את הסביבה בה פועלים ואת האנשים שאתם נפגשים ועובדים. בשיעורים נלמד להכיר את הזרמים השונים, את התהליכים אותם עובר עם ישראל ואיך לייצג נאמנה את מדינת ישראל.

- תהליכים ואתגרים בעם היהודי
- סקירה והיכרות עם העולם היהודי
- מעגלי העם היהודי
- סוגיות ביחסי ישראל והתפוצות
- בין אשכנזים לספרדים
- דתות אחרות וניו אייג'
- זהות יהודית
- חג הסיגד ויהדות אתיופיה
- זרמים ביהדות (הלכתיים ולא הלכתיים)
- יודופוביה ואנטישמיות
- הסברה ישראלית
- פולקלור בעדות ישראל
- קהילות וירטואליות
- קהילות שאינן סביב מוסד

השליח שמגיע לקהילה צריך ללמוד וללמד, להכיר את המקום ואת התרבויות, מה מקובל ומה פחות, וכל זאת כדי לפעול באפקטיביות ובמקצועיות. השיעורים נועדים להכיר מקרוב את ארגוני השליחות אתם אנו עובדים בצמוד, להבין הבדלים בין-תרבותיים וכיצד להימנע מטעויות שביכולתן לסבך את עבודת השליח.

- חשיבות השליחות ולמה צריך שליחים
- אתיקה של שליחים
- כללי התנהגות ונימוס
- מפגש עם שליחים
- פאנל בוגרים
- הבדלים תרבותיים
- מה עושים ביום הראשון של השליחות
- טעויות של שליחים ואיך נמנעים מהן
- עולם השיבוצים
- שליחות מתוך המקורות
- היכרות עם ארגוני השליחות
- שיתוף בין בתי ספר - הסוכנות היהודית

66

ניר ואנדי קורן -

קובלנו את הרגשת השליחות והידיעה שאנחנו לא לבד ושיש לנו את מי להתקשר בשעת הצורך. ידיעה שאנחנו חלק מארגון שלמים שעובדים בראבי העולם מעצים את העבודה בקהילה קטנה כי זה ניתן הרגשה שאנחנו חלק ממשהו גדול יותר.

66

בראש ובראשונה, השליח הוא מנהיג. אופי וסגנון הקהילה משתנה ממקום ומקום ומתפקיד לתפקיד, אך הגדרת השליח כמנהיג נכונה בכל מקום ובכל זמן. כאן נלמד על ציבורים וקהלים שונים, על התמודדות וקונפליקטים והיכולת של השליח להשפיע על הקהילה שלו.

- דילמות קהילתיות ואישיות
- מהרעיון ועד הביצוע - כלים מעשיים
- מודלים של מנהיגות
 - מנהיגות בעולם גלובלי
 - מנהיגות ברגעי משבר
- מיפוי ושיתופי פעולה בקהילה
- תכנית אסטרטגית וקביעת מטרות
- קירוב לבבות במפגשים חטופים
- היחס לסביבה הלא-היהודית
- בניית תכנית חינוכית
- התמכרויות והשתכרות
- הפרעות אכילה
- השתתפות באירועים לא כשרים ולא צנועים
- סכנת הפורנוגרפיה
- התבוללות ונישואי תערובת
- חברה מעורבת- גברים ונשים
- מחלוקות בקהילה
- ביקור חולים וניחום אבלים
- ביקור אסירים
- עבודת צוות
- עבודה מול ועם ועד הקהילה
- עבודה עם ישראלים בקהילה
- עבודה עם צעירים ומשפחות צעירות

מקס ואפרית גודט -

מאבר למחשבה והשראה שקיבלנו לקראת היציאה לשליחות למדון החון מהנסיון הרב של צוות המכון וההתאמה עם שליחים בשטח.

כל שליח הוא מחנך, בין במסגרת פורמלית בבית ספר ומול כיתה, בין במסגרת בלתי פורמלית בתנועת נוער או בקמפוס, ובין בכל מסגרת אחרת. כאן נלמד על ההבדלים בגישה חינוכית בין הארץ והתפוצות, נכיר כלים טכנולוגיים לעזור בהוראה וחינוך ונתנסה בכיתה באמצעים דידיקטיים שונים.

- חינוך יהודי בחו"ל - סקירה
- חומרי לימוד לבתי ספר
- איך ללמד ערכים
- ניהול כיתה
- יחסי מורים הורים
- חינוך בלתי פורמלי
- חינוך בלתי פורמלי במסגרת פורמלית
- בניית שיעורים
- הוראת משנה וגמרא
- הוראת טקסטים שונים
- הוראת יהדות במסגרות לא דתיות
- הוראת עברית
- הוראת ציונות, ישראל וירושלים
- הוראת שואה
- הוראת תנ"ך ופרשת שבוע
- הפרעות קשב וריכוז והיחס לתלמידים מורכבים
- "ודברת בם" - התנסות בכיתה
- לימוד הלכה לציבור לא הלכתי
- לימוד תורה דיאלוגי
- סאנדיי סקול: בניית תכנית לימודים
- צפיה ביקורתית בסרטים
- שימוש בטכנולוגיה ככלי חינוכי

אחד המקומות המרכזיים בחיי קהילה הוא בית הכנסת, גם כמקום פיזי ומוסד, וגם כמקום שבו מרגישים את החיבור ליהדות ביתר שאת. תפקיד השליח בבית הכנסת הוא להפוך את המקום למקבל ומאיר פנים, ועם תפילה שמעוררת חיבור לקב"ה ולעם ישראל.

- בין בית כנסת בחו"ל לבית כנסת בארץ
- בין בית כנסת קלאסי למודרני
- איך להביא אנשים לבית כנסת
- הבנת התפילה והוראתה
- יצירת חווית תפילה
- מעורבות נשים בבית הכנסת
- לימוד תפילה וקריאת התורה
- מוסיקה ושירה בחיי הקהילה
- הכנת השליח לימים הנוראים

העולם הטכנולוגי מתפתח ומתקדם כל הזמן, ועל השליח להכיר את הפלטפורמות השונות ואת האמצעים הטכנולוגיים העומדים לרשותו.

- השימוש במדיה חברתית בקהילה
- צילום בנייד
- האם שליח צריך להיות מחובר למדיה חברתית?
- הכנת מצגות
- עריכת סרטים
- טכנולוגיה ואפליקציות לשליחות
- היכרות עם אתרים שימושיים כגון:
 - אתר התנ"ך
 - ספריא
 - quizizz
 - עולם שלם
 - מרכז ההדרכה המקוון

כלל נקוט הוא ש"לא פרסמת, לא עשית". כאן נלמד על מיתוג עצמי וכן מיתוג הפעילויות השונות, איך לקדם פרויקטים וכיצד לפרסם לפני ואחרי האירוע.

- כתיבת מיילים ותוכנות לתפוצת מיילים
- מיתוג וקידום עצמי ומקצועי
- שימוש נכון במדיה חברתית
- שיווק ופרסום
- הכנת מודעות ופליירים

חגי ומועדי ישראל מעניקים לשליח הזדמנות מיוחדת לפגוש את חברי הקהילה ולהפגיש בינם לבין המצוות, המנהגים, וכמובן האוכל של מועדי ישראל. כאן נלמד על אפשרויות שונות לפעילות בבית ובקהילה וכיצד לחבר את חברי הקהילה למורשת ישראל סבא דרך החגים והמועדים.

- חגי ישראל ממבט השליח
- סדנה לעורכי סדרים
- סדר ט"ו בשבט
- עריכת סדר פסח ציבורי
- תכניות לקהילות סביב חגי ומועדי ישראל
- תקיעת והכנת שופר

אריאל וראל טל -

החכמה, הפרספקטיבה על ניהול איים יהודיים בארץ לארץ לעומת הארץ, חכמה מקצועית, חכמה הלכתית והעיקר מכל הוא הליווי האישי והמתמיד שאנו מקבלים בזמן השליחות, שהוא נכס גדול לנו ולקהילה בכלל!

אחת הנקודות שבהן נפגשים עם השליח ועם הקהילה היא סביב תחנות שונות במהלך החיים, מהלידה ועד, ח"ו, המיתה. ההזדמנויות להשפיע, לקרב ולהוות נקודת אור ותורה היא אולי הכי משמעותית סביב מעגל החיים, וכאן נלמד מה קורה בכל התחנות האלו ומה הערך המוסף ששליח יכול להביא לאדם, למשפחה ולקהילה.

- בניית טקסים
- ברית מילה/ זבד הבת
- בר/בת מצווה
- עריכת חופה וקידושין
- חנוכת הבית וקביעת מזוזה
- שיחה עם הזוג קודם חתונה
- ביקור חולים וניחום אבלים
- לוויית המת

לא יוצאים לשליחות לבד! תמיד יש מעטפת של משפחה, קרובה יותר או רחוקה יותר מבחינה גאוגרפית, ועלינו להבין איך לעבוד יחד, איך לשמור על יחסים תקינים, ואיך לקדם את המשפחה גם בתוך האתגר הגדול שנקרא שליחות.

- תפקיד השליח והשליחה במשפחה ובקהילה
- זוגיות
- כלים לעבודה כזוג
- הורות וטיפול בילדים
- התנהלות כלכלית
- שמירה על קשר
- כלים לאירוח בשבת וחג

14 המשפחה בקהילה

כל קהילה בנויה מכמה מעגלים ורבדים - היחיד, המשפחה הגרעינית, הקהילה, המדינה, עם ישראל והעולם כולו. בשיעורים האלה נתמקד במשפחה שבקהילה, התמודדות עם אתגרים העולים ותפקיד השליח כמדריך ויועץ.

- מאפייני המשפחה המודרנית
- ייעוץ וליווי משפחות בקהילה
- למה להתחתן עם יהודי/ה?
- טיפול במשברים במעגלי החיים
- מיניות וזוגיות
- להטב"ים

15 פיתוח אישי ומקצועי

תקופת הלימודים שלפני השליחות היא הזדמנות ללמוד ולהתקדם כאדם וכבעל מקצוע, כמובן לטובת השליחות אך גם לחיים שאחרי תפקיד השליחות.

- פיתוח אישי (מי אני ומה אני?)
- פיתוח יכולת הקשבה
- תקשורת בינאישית
- הצגה עצמית ורושם ראשוני
- התפתחות חינוכית, מקצועית ותורנית
- ניהול זמן
- איך להתראיין לקראת שליחות
- ייעוץ
- גישור ומו"מ
- דיבור ושיחה עם קהלים שונים (דתית, מגדרית, תרבותית)
- גיוס כספים
- הכנת דפי מקורות
- סדנא בכתובת מיילים
- סדנת זכירת שמות
- סדנת כתיבה (פייסבוק, בלוג, עיתון)

נושאים כלליים שלא בהכרח מתאימים לאחת מהכותרות האחרות.

- סבב היכרות
- זווית אישית: תלמידים מספרים על עצמם
- יום גיבוש
- משחקי היכרות
- ספורט מסביב לעולם
- היסטוריה יהודית בהבזק

66

איתמר ותלם גרינבלום -

במכון קיבלנו ידע מאוד רב על יהודי התפוצות מסביב לעולם. קיבלנו כלים חשובים שצוברים לנו על בסיס יומיומי בשלימות, בינהם תקשורת עם חברי הקהילה, יכולת מנהיגות, ידע הלכתי, עזרה במציאת מקום השלימות והרבה עזרה טכנית כדי להגיע למקום.

אוריאל ובתיה צרצקי -

במכון קיבלנו הכנה משמעותית שחוללה בנו את תודעת השלימות ואת הרגישות הנדרשת כדי להשתלב בקהילה. תחושת שייכות וקשר לקבוצת השלימים, יש כתובת למי לפנות בכל עניין ויש למידה והעשרה הדדית מתמשכת.

אבינועם והדס ציטרון -

קיבלנו את הכרת הקהילה, פיתוח יכולות של הכרת הקהילה, ויחד עם זה למצוא את המשותף. כמו כן, את היכולת להכין ארגון כלים כדי לסייע לקהילה ולמשפחת הרב להכנס למסלול של חזרה כאשר החוטא הוא "כאיש אחד בלב אחד".

66

66

הרב י"ד סולובייצ'ק, "שליחות"

את העובדה שמישהו חי בזמן מסויים, בתקופה מיוחדת ובמקום מוגדר, ולא נולד בתקופה אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין אך ורק אם נקבל את עצם הרעיון בדבר שליחותו של האדם. ההשגחה יודעת היכן וכיצד יכול הפרט היחיד על חסרונותיו וכוחות הנפש האצורים בו לקיים את שליחותו, באלו נסיבות ותנאים ובאיזה חברה יהיה זה בכוחו של האדם למלא את שליחותו.

משום כך נברא היחיד בתקופה ובמקום שבהם יוכל לקיים את פעולתו לשם שליחותו.

66

**"לכל מקום שאני הולך,
אני הולך לקראת
עם ישראל..."**
הרב אליהו בירנבוים